

Session 01: Center of the Universe

1 /Jerusalem: Creation Enters the Physical Universe

א. יומא נד ע"ב

“אבן היתה שמה ושתיה היתה נקראת” – ושתיה היתה נקראת. תנא: שממנה הושתת העולם. תנן כמאן דאמר: מציון נברא העולם.

רש"י: ציון נבראת תחילה וסביביה נדבקו רגבים עד סוף העולם מכל צד.

“There was a stone there and it was called “*Shesiya*” (lit.: “drawing forth”) – because from it the world was drawn. As the Sages taught: from Tzion the world was created.

Rashi: Tzion was created first, and then around it clumps of matter clotted until the edges of the world/universe in every direction.

ב. מדרש תנחומא קדושים י

אמר רבי ינאי: אפילו פלפלין נטע שלמה בארץ. וכיצד היה נטען? אלא שלמה חכם היה והיה יודע עיקר משתיתו של עולם. ... כדתנינן, **למה נקראת שמה אבן שתיה? שממנה הושתת העולם.** והיה שלמה יודע איזה הוא הגיד שהוא הולך לכוש, ונטע עליו פלפלין ומיד היו עושין פירות.

...כשם שהטבור הזה נתון באמצע האיש, כך ארץ ישראל נתונה באמצע העולם... וממנה משתיתו של עולם יוצא... ארץ ישראל יושבת באמצעיתו של עולם, וירושלים באמצעיתו של ארץ ישראל, ובית המקדש באמצע ירושלים, וההיכל באמצע בית המקדש, והארון באמצע ההיכל, **ואבן שתיה לפני הארון שממנה נשתת העולם.**

Rabbi Yanai said: King Shlomo even planted peppers in the land [which normally grow only in Kush]. How did he plant them [successfully]? Shlomo was wise and he knew the underlying structure (*mashtis*) of the world. As the Sages teach, “why is [the stone] called the Rock of *Shesiya* [lit.: drawing forth, but also a conjugate of *mashtis*, armature, underlying structure]? Because from it the world was drawn forth.” And Shlomo knew where the channel was that led to Kush, for example, and planted peppers along that line and immediately they would bear fruit.

...Just as the umbilicus is located in the center of a person, so is *Eretz Yisrael* located at the center of the world... and from it the armature/structure of the world extends. *Eretz Yisrael* sits at the center of the world, and Jerusalem at the center of *Eretz Yisrael*, and the Bais HaMikdash at the center of Jerusalem, and the Chamber at the center of the Bais HaMikdash, and the *Aron* at the center of the Chamber. And the Rock of *Shesiya*, before the *Aron*, is from which the world was drawn forth.

ג. פרקי דרבי אליעזר פרק לה

לפיכך נקראת אבן השתיה, שמשם הוא טבור הארץ ולשם נמתח כל הארץ, ועליה היכל ה' עומד.

Therefore it is called the Rock of *Shesiyā*, because it is the umbilicus of the earth, and all the earth is drawn towards it, and upon it the Chamber of God stands.

ד. ישעיה ב:ג

וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר ה' אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנוּ מִדְרָכָיו וְנִלְכֶה בְּאַרְחֹתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה וְדָבַר ה' מִירוּשָׁלַם.

Multitudes of nations will go and say, "Come, let us go up to the mountain of God, to the house of the Lord of Yaakov, and He will instruct us of His ways, and we shall walk in His paths, for from Tzion comes forth Torah and the Word of Hashem from Jerusalem."

ה. בראשית רבה נט:ה

ירושלים אורו של עולם ... ומי הוא אורה של ירושלים? הקב"ה דכתיב "והיה לך ה' לאור עולם" (ישעיה ס:ט).

Jerusalem is the light of the world, as it is says, "Nations shall go by your light" (*Yeshaya* 60:3). And who is the light of Jerusalem? The Holy One Blessed be He, as it is written, "for Hashem shall be to you an everlasting light" (*ibid.* 60:19).

ו. מהר"ל, גבורות ה' פרק עא:

...והיה עוד דומה בית המקדש אל הלב שהוא בכל בעלי חיים שעל ידו מקבלים כל האברים חיותו וכן בית המקדש הוא נותן חיים לכל העולם, ולפיכך בית המקדש באמצע היישוב כמו שהלב הוא באמצע הגוף.

...Furthermore, the Bais HaMikdash is comparable to the heart within every living creature, that provides all the limbs and organs with their vitality. So too does the Bais HaMikdash give life to all the world, and therefore the Bais HaMikdash is located at the center of civilization, as the heart is located at the center of the body.

2 /Jerusalem's Duality

ז. רבינו בחיי בן אשר על במדבר יט:ג

...וזהו סוד הלשון בשם ירושלים המורה על שנים, כלשון עינים אזנים, וכיוצא בהם

...this is the underlying linguistic reason for the name "Yerushalayim" which indicates "a pair of two" [with its Hebrew suffix "-ayim"], as in "einayim/eyes" and "oznayim/ears".

* * *

ח. יהושע יב:ז-י

וְאֵלֶּה מַלְכֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה יְהוֹשֻׁעַ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן...
מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶחָד מֶלֶךְ הָעֵי אֲשֶׁר־מֵצַד בֵּית־אֵל אֶחָד: מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַם אֶחָד מֶלֶךְ חֶבְרוֹן אֶחָד:

"These are the kings of the land whom Yehoshua and *Bnei Yisrael* struck across the Jordan... the king of Jericho was one, the king of Ai adjacent to Bet-El was one. The king of Jerusalem was one, the king of Hebron was one."

ט. יהושע טו:סג

וְאֵת־הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם לֹא־יִכְלֹוּ בְנֵי־יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם ...

"And as for the Jebusites who dwelled in Jerusalem — the *bnei* Yehuda could not displace them."

* * *

ט. תענית ה' ע"א

... א"ר יוחנן: אמר הקב"ה, לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה. ומי איכא ירושלים למעלה? אין! דכתיב (תהלים קכב:ג) "ירושלם הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו".

Rav Yochanan said: *HaKadosh Baruch Hu* said, "I will not come into Jerusalem-on-high until I come to Jerusalem-below." And is there a Jerusalem-on-high? Yes! As the verse says (*Tehillim* 122:3): "The fully built Jerusalem is as a city that is connected and attached together."

רש"י על תענית ה' ע"א

"ירושלים הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו" — ירושלים שלמטה תהא בנויה כעיר שחבורה לה — שהיא כיוצא בה — חבירתה ודוגמתה. מכלל דאיכא ירושלים אחרית. והיכן אם לא למעלה:

Rashi: "The fully built Jerusalem is as a city that is connected and attached together" — Yerushalayim that is below shall be built as a city attached to another one that is of its same type and design. From here we see that there is another Yerushalayim. And where is it? Above.

י. רמב"ן על בראשית כח:יז

שכל המתפלל בירושלם כאלו מתפלל לפני כסא הכבוד ששער שמים הוא פתוח לשמוע תפלתו של ישראל. שנאמר, "זוה שער השמים".

Whoever prays in Jerusalem, is as if he prays directly before the Throne of Glory, it is the gateway to Heaven, open to hear the prayers of Israel, as the verse says, "This is the gateway to Heaven."

יא. פירוש ר' משה אלשיך על תהלים קכב

ידוע ממאמרם ז"ל כי בהמ"ק של מטה מכוון כנגד של מעלה, והנכנס בשל מטה כנכנס בשל מעלה, והקרוב הנעשה בשל מטה כנעשה בשל מעלה. ...וכן ירושלים של מטה היא כנגד ירושלים של מעלה.

...העומד בשל מטה כעומד בשל מעלה, על כן בא דוד כמדבר על לב ירושלים ויאמר לה "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים" והוא בשום לב כי יראה כי בשני שערים יעמדו רגליהם כאחד ... בעמדנו בא' שעריך למטה, עמדנו בשני שעריך בשל מטה ושל מעלה המכוון נגדו...:

...הוא כי ירושלים הבנויה היא של מטה הגשמית העשויה ע"י בנין היא כאלו "עיר שחברה לה" הוא ירושלים של מעלה המחוברת ומכוונת נגדה כאלו שתיהן יחדו. וע"כ העומד באחד שעריה הוא כאלו רגליו עומדות בשערי העליונה גם היא. והעומד בירושלים כעומד בירושלים של מעלה.

Rav Moshe Al-sheikh (Alshich): We know from the words of our Sages that the Bais HaMikdash that is below is aligned with the one above; that one who enters the lower one is as entering the one above; and that the *korban* done in the lower is as though it were done in the higher one... and similarly, that Jerusalem below is aligned with Jerusalem above.

[Thus] one who stands in the lower Bais HaMikdash is as if he stands in the higher one. Therefore David speaks as if to the heart of Jerusalem, and says to her: "Our feet have stood in your *gates*, Jerusalem" — this is because he noticed that it is as if our feet stand in two gates simultaneously... when we stand in one of your gates below, we stand in two gates at once, below and above which is aligned with it...

This is because the built Jerusalem, that is, the lower one constructed of physical matter, is like "a city connected to itself", i.e., to the higher Jerusalem which is attached and aligned with it, as if the two are one. Therefore, one who stands in one of her gates is as if his feet stand in the gates on high, as well. One who stands in Jerusalem is standing in the Heavenly Jerusalem.

And the Midrash teaches that the Bais HaMikdash on high is aligned with the one that is below.

3 / We are of the Earth of Jerusalem ...and Share its Dual Nature

י.ב. בראשית ב:ז

וַיִּצַר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים
וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה.

"Then God formed man, dust of the ground, and breathed into his countenance the breath of life, and thus man became a living personality."

י.ג. רש"י על בראשית ב:ז

"עפר מן האדמה" – צבר את עפרו מכל האדמה, מארבע רוחות, שכל מקום שימות שם תהא קולטתו לקבורה. דבר אחר: נטל עפר שלו ממקום שנאמר בו: "מזבח אדמה תעשה לי" (שמות כ:כ), הלואי תהיה לו כפרה ויוכל לעמוד.

י.ד. רש"י על בראשית ב:ז

"וויצר" – שתי יצירות: יצירה לעולם הזה, יצירה לתחיית המתים...

"ויפח באפיו" – עשאו מן התחתונים ומן העליונים, גוף מן התחתונים, ונשמה מן העליונים...

טו הרב שמשון רפאל הירש על בראשית ב:ז

אלקים formed Man "dust from the soil, and He breathed in his countenance the breath of life, and thus the Man became a living creature."
At the creation of the other living creatures it says: תוצא הארץ נפש חיה: let the earth bring forth living creatures. ... Not so with Man. ...

Human life, that which lives in Man, God did not take from the earth. Lifeless עפר lay the body formed for the future Man, then אלקים ה' breathed the breath of life into his countenance and *thus* Man became a living creature.

...At Man, only the dead material came from the earth, and it was only the Breath of God which made it into a living individual. That is where the freedom, the immortality, the whole greatness of Man comes from.

Part 4: Implications

טז. הרב שמשון רפאל הירש על בראשית ב:ז

Thus Man has in himself the combination of two completely different beings. ... That which is עפר, earthly, in him can not as such avoid belonging to the realm of the unfree and as such is subject to the effects of physical factors. But that which makes him into a Man, the נשמת חיים, which ה' gave with His breath, makes it partake of the nature of its origin, raises it above all the forces of physical necessity, makes him free, and able to raise the body with it into the realm of freedom.

* * *

יז. הגאון רב אביגדור נבנצל שליט"א, רבה של העיר העתיקה

ההשכל הנלמד מתוכן החלום [של יעקב]: סולם זה הוא יעקב עצמו! יעקב "מוצב ארצה" – לומד תורה ומקיים מצוות בארץ, "וראשו מגיע השמימה" – משפיע בעולמות העליונים עד כדי כך שדמותו חקוקה בכיסא הכבוד המסמל את הנהגת ה' בעולם, ו"מלאכי אלוקים" הממונים להוציא לפועל את הנהגת ה' בעולם, "עולים ויורדים בו" כוח השפעתם בעולם משתנה לפי מעשיו של יעקב.

הסולם מסמל לא רק את יעקב אבינו, אלא כל יהודי מצאצאיו של יעקב אבינו הוא בבחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, אמנם לא בדרגתו של יעקב, אך יש לו כוח להשפיע על המלאכים, על העולמות העליונים, ועל העולם הארצי שבו אנו חיים.

What we learn from Yaakov's dream is that Yaakov himself is the ladder! "Standing on the earth" – learning Torah and keeping *mitzvos* on this earth, "and his head reaching the heavens" – impacting the upper worlds to such a degree that his image is engraved on the Throne of Glory, signifying God's interaction with the world. "And angels of God" tasked with actualizing God's interaction with the world "were going up and down him" – their impact on the world was changing in response to Yaakov's actions.

The ladder represents that not only Yaakov *Avinu*, but every Jew descended from the patriarch Yaakov, has the quality of being a ladder standing on earth with his head reaching the heavens. Although not at the lofty level of Yaakov, nonetheless he has the power to influence angels, the higher planes, and the world we live in.

* * *

יח. רמ"א הגה על שולחן ערוך אורח חיים סימן ו סעיף א (ברכת "אשר יצר")

הגה: ועוד יש לפרש ש"מפליא לעשות" במה ששומר רוח האדם בקרבו, וקושר דבר רוחני בדבר גשמי...

"And wonders to perform" may be explained as referring to the gift that God preserves the spirit of a person within him, tying together that which is spiritual with that which is physical...

טור אורח חיים סימן ו

...יש אומרים שצריך לומר מיד אחריה "אלהי נשמה..." עד "ברוך אתה ה' המחזיר נשמות לפגרים מתים" לפי שהיא סמוכה לברכת אשר יצר ולכך אינה פותחת בברוך.

Some hold that one should say the blessing of "*Elokai, neshama*" immediately following the blessing of "*Asher yatzar*", since it is adjacent to it and does not have it's own opening "*Baruch*" wording of blessing.

יט. הרב שמשון רפאל הירש על בראשית א:א

The *בראשית* of the world created by God is not the best possible [under the circumstances], but the actual best. With all its seeming evils, it corresponds to the plans of the Wisdom of its Creator Who could have created it otherwise if such had been more in accordance with His Will.

Man created by God at *בראשית*, has, with all his moral imperfections, the ability to be adequate, in the highest degree of moral perfection, to the moral ideal set before him by his Creator. The possibility of his failing to do so, itself is part of his moral completion, more, it is the fundamental condition for his moral freedom of Will.

Both the world and Man *will* achieve the highest goal of goodness for which both were created, for the God Who has placed this goal before them created them, by His Almighty absolutely unhindered free Will, for this goal. He would have created them otherwise if this would have been more conducive to the goal He had set out of His Own Free Will.